

БЕКІТІЛГЕН:
ҚР ДСМ «Республикалық қан орталығы»
ШЖҚ РМК Бақылау кеңесінің шешімімен
2021 жылғы «01» қарашадағы № 5 хаттама

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің
«Республикалық қан орталығы» шаруашылық жүргізу
құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнының
ішкі аудит қызметі туралы
ЕРЕЖЕСІ

Алматы 2021 жыл

МАЗМҰНЫ

1	ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР	3
2	ҚЫЗМЕТ МӘРТЕБЕСІ	5
3	МИССИЯСЫ ЖӘНЕ МАҚСАТЫ	7
4	НЕГІЗГІ МІНДЕТТЕРІ	8
5	ІШКІ АУДИТ ҚЫЗМЕТІНІҢ ФУНКЦИЯЛАРЫ	9
6	БІЛІКТІЛІК ТАЛАПТАРЫ	10
7	ІШКІ АУДИТ ҚЫЗМЕТІНІҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН ЖАУАПКЕРШІЛІГІ	12
8	ІШКІ АУДИТ ҚЫЗМЕТІ БАСШЫСЫНЫҢ ӨКІЛЕТТІГІ	15
9	ІШКІ АУДИТ ҚЫЗМЕТІНІҢ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІ	16
10	ІШКІ АУДИТ ҚЫЗМЕТІ ЖҰМЫСКЕРЛЕРІНІҢ ЕҢБЕГІНЕ АҚЫ ТӨЛЕУ	17
11	КӘСІПОРЫННЫҢ БАҚЫЛАУ КЕҢЕСІНЕ АҚПАРАТ БЕРУ	19
12	ІШКІ АУДИТ ҚЫЗМЕТІНІҢ КӘСІПОРЫН БАСШЫЛЫҒЫМЕН ӨЗАРА ІС ҚИМЫЛЫ	19
13	ІШКІ АУДИТ ҚЫЗМЕТІНІҢ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ	20
14	ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР	20

1. Жалпы ережелер

1.1. Осы ереже (бұдан әрі - Ереже) Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің «Республикалық қан орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнының (бұдан әрі – Кәсіпорын) Ішкі аудит қызметінің (бұдан әрі – ІАҚ) мәртебесін, ІАҚ миссиясы мен мақсатын, міндеттерін, функцияларын, құқықтарын, жауапкершілігін, ішкі аудит құрылымына қойылатын негізгі талаптарды және оның қызметкерлерінің біліктілігін, ІАҚ басшысының өкілеттіктерін, ІАҚ қызметкерлерінің еңбегіне ақы төлеудің, сыйақы мен материалдық көмектің мөлшері мен шарттарын, оларға тәртіптік жаза қолдану туралы шешімдер қабылдауды, ІАҚ біліктілігін арттыру және ұйымдық-техникалық қамтамасыз етуді, сондай-ақ ІАҚ-ның кәсіпорынның Бақылау кеңесімен өзара іс-қимылын, ІАҚ-ның Кәсіпорынның басқа құрылымдық бөлімшелерімен өзара қарым-қатынасын, сондай-ақ ережеге өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібін айқындайды.

1.2. ІАҚ өз қызметін жүзеге асыру кезінде Қазақстан Республикасының заңнамасын, Кәсіпорын Жарғысын, осы Ережені және Кәсіпорынның басқа да ішкі құжаттарын басшылыққа алады және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін бөлігінде ішкі аудиттің халықаралық кәсіби стандарттарын қолдануға құқылы.

1.3. Қызметтің сандық құрамын, өкілеттік мерзімін айқындауды, оның басшысын және қызметтің өзге де жұмыскерлерін тағайындауды, олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтатуды, қызметтің жұмыс тәртібін, еңбекақы мөлшері мен шарттарын айқындауды, қызмет жұмыскерлерін әлеуметтік қолдау мен сыйлықақы беруді, оларға тәртіптік жаза қолдану туралы шешімдер қабылдауды кәсіпорынның Байқау кеңесі жүзеге асырады.

1.4. Қызмет басшысының және өзге де қызметкерлерінің кандидатуралары тағайындалғанға дейін ҚР ДСМ Ішкі аудит департаментінде алдын ала қараудан өтеді, оның нәтижелері бойынша ұсыным беріледі.

1.5. Ішкі аудит қызметінің жұмыскерлерімен еңбек шарттарын Кәсіпорын Байқау кеңесінің, Кәсіпорын басшылығының шешімі негізінде Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына сәйкес жасайды.

1.6. ІАҚ қызметкерлері Бақылау кеңесі мен Кәсіпорын басшылығының құрамына сайлана алмайды.

1.7. ІАҚ басшысы мен қызметкерлерінің лауазымдық міндеттері, құқықтары мен жауапкершілігі осы Ереженің, еңбек шарттарының, Кәсіпорынның ішкі құжаттарының негізінде әзірленетін және Байқау кеңесінің төрағасы бекітетін тиісті лауазымдық нұсқаулықтармен айқындалады.

1.8. ІАҚ өз қызметін ҚР ДСМ Ішкі аудит департаментімен келісілген Және Кәсіпорынның Байқау кеңесі бекіткен жылдық аудиторлық жоспарға және Кәсіпорынның Байқау кеңесінің немесе Кәсіпорынның Байқау кеңесі

төрағасының тапсырмасы бойынша жоспардан тыс тапсырмаларға сәйкес жүзеге асырады.

1.9. ІАҚ қызметкерлерінің өздеріне жүктелген міндеттерді тиісінше және тиімді орындауы мақсатында Кәсіпорын басшылығы тиісті еңбек жағдайларын жасайды.

Осы Ережеде мынадай ұғымдар мен анықтамалар пайдаланылады:

Ішкі аудит - ұйымның қызметін жетілдіруге бағытталған тәуелсіз және объективті кепілдіктер мен консультациялар беру жөніндегі қызмет. Ішкі аудит тәуекелдерді басқару, бақылау және корпоративтік басқару процестерінің тиімділігін бағалауға және арттыруға жүйелі және дәйекті тәсілді қолдана отырып, Кәсіпорынның алға қойған мақсаттарына қол жеткізуіне ықпал етеді.

Ішкі бақылау - тәуекелдерді басқару және қойылған мақсаттарға қол жеткізу және міндеттерді орындау ықтималдығын арттыру бойынша Кәсіпорын басшылығы мен Байқау кеңесінің іс-әрекеттері.

Әдеп кодексі - Кәсіпорынның корпоративтік әдеп кодексі ішкі аудиттің кәсібі мен тәжірибесіне қатысты принциптерді және ішкі аудиторлардан күтілетін мінез-құлықты сипаттайтын мінез-құлық ережелерін қамтиды. Әдеп кодексі ішкі аудит бойынша қызмет көрсететін жеке тұлғаларға қолданылады. Әдеп кодексінің мақсаты кәсіби ішкі аудиторлардың жаһандық қауымдастығында жоғары этикалық нормаларды тарату болып табылады.

Косорсинг (ағылшынша: cosourcing) – бұл компанияның бөлімшелері мен сыртқы ұйым арасындағы өкілеттіктерді бөлу арқылы бақылаудың жұмыс процесін ұйымдастыру.

Комплаенс (ағылш. *compliance*-келісім, сәйкестік; *to comply* — орындау етістігінен шыққан) - сөзбе-сөз *сұрау немесе нұсқауға сәйкес әрекетті* білдіреді; *мойынсұну* (ағылш. *compliance is an action in accordance with a request or command, obedience*).

Сыбайлас жемқорлық (лат. *corrumpere* – бұзылып қалу, лат. *corruptio* - пара беру, бүлдіру, азғындану, сатқындық, ыдырау) — әдетте шенеуніктің өзінің билік өкілеттіктерін және оған сеніп тапсырылған құқықтарын, сондай-ақ осы ресми мәртебеге байланысты билікті, мүмкіндіктерді, жеке пайда үшін байланыстарды заңнама мен моральдық ережелерге қайшы қолдануын білдіретін термин. Сыбайлас жемқорлықты сонымен қатар лауазымды тұлғаларға пара беру, олардың сатқыншылықтары, ақшаға сатылғандары деп те атайды.

Тәуелсіздік - ішкі аудит қызметінің өз міндеттерін бейтарап орындау мүмкіндігіне қауіп төндіретін жағдайлардан еркіндік.

Объективтілік - бұл ішкі аудиторларға өз жұмыстарының нәтижелеріне өздері сенімді болып, оның сапасына қатысты мәмілеге келуге жол бермей, осылайша тапсырмаларды бейтарап орындауға мүмкіндік беретін психикалық көзқарас. Объективтілік ішкі аудитордың аудит мәселелері бойынша өз пікірін басқа адамдардың пікіріне бағындырмауын талап етеді.

Ішкі аудит қызметінің басшысы - Кәсіпорынның Бақылау кеңесінің келісімі бойынша Кәсіпорын директоры тағайындаған және ұйымда ішкі аудитті ұйымдастыруға, ішкі аудит қызметі туралы Ережеге және ішкі аудиттің анықтамасына, Кәсіпорынның корпоративтік әдеп кодексіне және Стандарттарға сәйкес ішкі аудитті тиімді басқаруға жауапты және тиісті кәсіби сертификаты мен біліктілігі бар тұлға.

2. Қызмет мәртебесі

2.1. ІАҚ Кәсіпорында ішкі аудитті ұйымдастыруды және жүзеге асыруды, Кәсіпорынның қаржы-шаруашылық қызметінің көрсеткіштерін бақылауды және бағалауды, ішкі бақылау жүйесінің тәуекелдерді басқару аудитін, корпоративтік басқару саласындағы құжаттардың орындалуын және үшінші тұлғалардың ықпалына тәуелсіз, Кәсіпорынның Бақылау кеңесіне тікелей бағынатын және есеп беретін Кәсіпорын қызметін жетілдіру мақсатында консультация беруді қамтамасыз ететін кәсіпорынның бақылау органы болып табылады.

2.2. Өз функцияларын орындау процесінде объективтілік пен бейтараптық қағидаттарын сақтау мақсатында ІАҚ қызметкерлері кейіннен ішкі аудитке ұшырауы және аудитке ұшырайтын кезең ішінде өздері жүзеге асырған қызметтің немесе функциялардың аудитімен айналысуы мүмкін қандай да бір қызмет түрлеріне тартылмауға тиіс.

2.3. ІАҚ басшысы мен қызметкерлеріне Кәсіпорынның ішкі құжаттарының ережелері, Кәсіпорынның Жарғысы және осы Ереже қолданылады.

2.4. ІАҚ және оның басшысының қызметін бағалауды осы Ереженің және ІАҚ қызметін регламенттейтін өзге де құжаттардың талаптарына сәйкес кәсіпорынның Байқау кеңесі немесе сыртқы аудитор жүзеге асырады.

2.5. ІАҚ оларға жүктелген міндеттер мен функцияларды орындау кезінде, оларды тиісінше орындау және объективті және тәуелсіз пайымдауларды қамтамасыз ету мақсатында қандай да бір адамдардың ықпалынан тәуелсіз болуға тиіс.

2.6. ІАҚ тәуелсіздігіне қызметтің тиісті ұйымдық мәртебесін және өз міндеттерін орындау кезінде қызмет жұмыскерлерінің объективті ұстанымын қамтамасыз ету арқылы қол жеткізіледі.

2.7. ІАҚ өз жұмысында бейтарап және әділ болуы керек және мүдделер қақтығысының туындауына жол бермеуі керек. ІАҚ қызметі тәуелсіздік, объективтілік және пікірлердің бейтараптығы қағидаттарында ұйымдастырылады.

2.8. Қызметтің және оның басшысының қызметін бағалауды ұйымның Бақылау кеңесі жүргізеді.

3.0. Ішкі аудиттің негізгі қағидаттары:

I. тәуелсіздік қағидаты

II. объективтілік қағидаты;

III. құпиялылық қағидаты;

IV. кәсіби құзыреттілік қағидаты.

I. **Тәуелсіздік қағидаты** ішкі аудит бөлімшелерінің қызметіне басқа бөлімшелер тарапынан ешқандай араласуға жол бермеуді көздейді. ІАҚ қызметі ұйымдастыру және функционалды жағынан тәуелсіз болуы және басқару қызметіне тартылмауы тиіс. ІАҚ басшысы Кәсіпорынның басшысына және Бақылау кеңесіне ғана есеп беруі тиіс.

II. **Объективтілік қағидаты** - аудитті ҚР заңнамасына, аудит стандарттарына сәйкес қатаң жүргізу, ішкі аудитті жүргізу кезінде ІАҚ бейтарап және әділ тәсілді қолдану. Ішкі аудиттің халықаралық кәсіби стандарттары тәуелсіздік пен объективтілікке теріс әсер ететін факторларға баса назар аударады. Осы стандарттарға сәйкес ұйымдық тәуелсіздік пен жеке объективтілікке теріс әсер ету жеке мүдделер қақтығысына, аудит көлемінің шектеулеріне, құжаттамаға, қызметкерлерге, Кәсіпорын активтеріне қол жеткізу құқығына және ресурстардағы шектеулерге, соның ішінде қаржыландыруға байланысты болуы мүмкін.

III. **Құпиялылық қағидаты** Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, аудит жүргізу кезінде алынған ақпаратты жария етуге жол бермеуді білдіреді. Бұл қағидат кәсіпорынның қызметін жүзеге асырудың құпиясын сақтауға мүмкіндік береді және сол арқылы үшінші тұлғаларға ақпараттың жайылып кетуіне жол бермейді, бұл Кәсіпорынның жұмысына теріс әсер етуі мүмкін.

IV. **Кәсіби құзыреттілік қағидаты** ІАҚ-де білікті және сапалы аудит жүргізу үшін қажетті білім мен дағдыларға ие жоғары білікті мамандар болғанын білдіреді. Аудиторлардың кәсіби деңгейі неғұрлым жоғары болса, аудиттің тиімділігі соғұрлым жоғары болады. Халықаралық кәсіби стандарттарға сәйкес (TheInstituteofInternalAuditorsInc., Флорида, АҚШ), білім, дағдылар және басқа құзыреттер – бұл ішкі аудиторлардан өздерінің кәсіби міндеттерін тиімді орындау үшін талап етілетін кәсіби сауаттылыққа қатысты жалпы термин. Сондай-ақ ішкі аудиторларға тиісті кәсіби сертификаттар мен біліктіліктер алу арқылы өз кәсібилігін арттыруға кеңес беріледі.

3. Миссиясы мен мақсаты

3.1. ІАҚ миссиясы - Кәсіпорынның стратегиялық мақсаттарына жету үшін олардың міндеттерін орындауда Кәсіпорынның Бақылау кеңесі мен Кәсіпорын басшылығына қажетті көмек көрсету.

3.2. ІАҚ қызметінің негізгі мақсаты тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару жүйелерін жетілдіруде жүйелі тәсілді қолдану арқылы Кәсіпорынды тиімді басқаруды қамтамасыз етуге арналған тәуелсіз және объективті ақпаратты Кәсіпорынның Бақылау кеңесіне ұсыну болып табылады.

3.3. Аудит жүргізу мақсаты:

Редакция: 1	ІШКІ АУДИТ ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ	18-беттен 2-бет
-------------	---------------------------------	-----------------

- кәсіпорынның Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын сақтауы;
- жүргізілетін ішкі аудит шеңберінде аудиттелетін объектіні жетілдіру бойынша ұсынымдар бере отырып, осы бақылау құралдарының жұмыс істеуіне тәуелсіз, объективті кепілдік беретін бухгалтерлік, қаржылық және операциялық бақылау құралдарының тұрақтылығын және қолданылуын бағалау;
- қаржылық және басқарушылық ақпараттың толықтығы мен дұрыстығын бағалау;
- жұмыс нәтижелілігін бағалау және оны жақсарту мүмкіндіктері мен жолдарын анықтау;
- кәсіпорынның келісімшарт (шарт) талаптарын орындау қабілетін бағалау;
- анықталған сәйкессіздіктердің барлық себептерін анықтау (негізгі, қосымша, ілеспе);
- алдыңғы тексерулердің нәтижелері бойынша түзету және алдын алу әрекеттерінің нәтижелілігін тексеру және бағалау.

4. Негізгі міндеттер

4.1. ІАҚ негізгі міндеттері:

- Кәсіпорынның қаржы-шаруашылық қызметінің көрсеткіштерін бағалау және аудит;
- нәтижеге бағдарланған бюджетті пайдалану тиімділігін бағалау;
- Кәсіпорында көрсетілетін медициналық қызметтердің сапасын бағалау;
- Кәсіпорында және оның бөлімшелерінде сыбайлас жемқорлық жасау тәуекелін және сыбайлас жемқорлық тәуекелін басқарудың тиімділігін бағалау; бухгалтерлік есеп жүйесінің дұрыстығын, толықтығын, объективтілігін және Кәсіпорынның қаржылық есептілігінің сенімділігін бағалау;
- Кәсіпорынның Қазақстан Республикасы заңнамасының, халықаралық келісімдердің талаптарын сақтауын бағалау және осы талаптарға сәйкестігін қамтамасыз ету үшін құрылған және қолданылатын жүйелер мен рәсімдердің барабарлығын бағалау (комплаенс-бақылау);
- Кәсіпорын ресурстарын пайдаланудың ұтымдылығы мен тиімділігін және ұйым активтерінің сақталуын қамтамасыз етудің қолданылатын әдістерін (тәсілдерін) бағалау;
- Кәсіпорындағы корпоративтік басқару процесін жетілдіруді бағалау.

5. Ішкі аудит қызметінің функциялары

5.1. ІАҚ өзіне жүктелген міндеттерге сәйкес белгіленген тәртіппен мынадай функцияларды орындайды:

Редакция: 1	ІШКІ АУДИТ ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ	18-беттен 2-бет
-------------	---------------------------------	-----------------

- бухгалтерлік есеп және ішкі бақылау жүйелерінің барабарлығы мен жұмыс істеу тиімділігін тексереді, бағалау және мониторингілеу, оларды мониторингілеу және осы жүйелерді жақсарту бойынша ұсынымдар әзірлейді;
- нәтижеге бағдарланған Кәсіпорын бюджетін пайдалану тиімділігіне бағалау жүргізеді;
- қажет болған жағдайда қызмет жұмыскерлерінің ҚР ДСМ Ішкі аудит департаменттері жүргізетін ҚР Денсаулық сақтау министрлігінің басқа ведомстволық бағынысты ұйымдарында ішкі мемлекеттік аудитке қатысады;
- бекітілген жоспарға сәйкес кәсіпорын бөлімшелерінде кешенді тексерістер мен тексерулер жүргізеді;
- әр түрлі жобалар немесе бағдарламалар бойынша қорларды жұмсау тәртібін зерттейді, кәсіпорынның кірістері мен шығыстарын талдайды, жоспарлау және экономикалық талдау бөлімімен оңтайландырады және жоспарлайды.
- берешектер мен кемшіліктерді анықтау және жою мақсатында іріктеп тексерулер жүргізеді, дебиторлық және кредиторлық берешектерді талдайды, берешектерді азайту бойынша жедел нұсқаулар береді;
- Кәсіпорынның Бақылау Кеңесінің тиісті шешімі негізінде Кәсіпорын басшылығы бастамашылық еткен жоспардан тыс аудиторлық тапсырмаларды орындайды;
- заңдар мен басқа да нормативтік актілердің сақталуын, сондай-ақ есеп саясатының талаптарын, кәсіпорын басшылығының немесе кәсіпорынның Бақылау кеңесінің нұсқауларын, шешімдері мен нұсқауларын тексереді;
- ішкі бақылау тетігінің тиімділігін бағалайды, кәсіпорынның филиалдарында, құрылымдық бөлімшелерінде бақылау тексерулерін зерделейді және бағалайды;
- кәсіпорын мүлкінің болуын, жай-күйін және сақталуын қамтамасыз етуді тексереді; ішкі бақылау құрылымының жекелеген элементтерімен жұмыс істеу және бақылау;
- сыртқы аудитордың, медициналық қызметтер көрсету саласындағы бақылау жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның ұсынымдарының орындалуына мониторингті жүзеге асыру;
- анықталған кемшіліктерді жою бойынша ұсыныстарды және басқару тиімділігін арттыру бойынша ұсынымдарды әзірлеу және ұсыну;
- Бақылау кеңесінің, басшылықтың, кәсіпорынның құрылымдық бөлімшелерінің ішкі бақылау және ішкі аудит жүйелерін ұйымдастыру мәселелері бойынша консультациясы;
- қажет болған жағдайда сыртқы аудитор жүзеге асыратын Кәсіпорынның аудитін жүргізуге жәрдемдеседі;
- атқарылған жұмыс туралы есептерді, талдамалық және баяндамалық жазбаларды жасайды, сараптамалық қорытындылар береді; ағымдағы жылдың 1 және 2 жартыжылдығының қорытындылары бойынша белгіленген тәртіппен берілген қызмет ұсынымдарының орындалуына мониторингті және кейіннен бақылауды жүзеге асырады;

- өз құзыреті шегінде ІАҚ-ға жүктелген және оның тәуелсіздігі қағидатына әсер етпейтін өзге де функцияларды жүзеге асырады.

5.2. ІАҚ ұйымның қызметі туралы ақпарат беріп қана қоймай, менеджерлердің есептерінің нақтылығын мен дұрыстығын растайды. Ішкі аудит ақпаратын пайдалана отырып, кәсіпорын басшылығы Кәсіпорын ішінде қажетті өзгерістерді жедел және уақтылы жүзеге асыра алады.

6. Біліктілік талаптары

6.1. ІАҚ келесі жеке қасиеттерге ие болуы керек: ашық, дипломатиялық, байқағыш, қабілетті, батыл, тыңғылықты, адамгершілікті болу және мақсатқа жетуге назар аудару білу.

6.2. ІАҚ қызметкерлері өзіне жүктелген міндеттерді орындау үшін жеткілікті қажетті кәсіби біліктілікке және жеке қасиеттерге ие болуы тиіс, атап айтқанда:

Қызмет басшысында болуы керек:

- экономика және қаржы, және/немесе бухгалтерлік есеп және/немесе аудит саласындағы жоғары кәсіптік білім;
- аудит және/немесе бухгалтерлік есеп және/немесе қаржы саласындағы жұмыс тәжірибесі-кемінде 5 (бес) жыл;
- басшы лауазымдағы жұмыс тәжірибесі-кемінде 3 (үш) жыл;
- ішкі аудиторлар институты (The Institute of Internal Auditors Inc) әзірлеген қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарын және ішкі аудиттің халықаралық қаржылық кәсіби стандарттарын білу;
- мынадай куәліктердің немесе сертификаттардың біреуінің болуы: CIA ішкі аудит саласындағы сертификат (Certified Internal Auditor); аудитордың біліктілік куәлігі немесе ACCA алқаби бухгалтер сертификаты (Association of Certified Chartered Accountants) немесе Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес кәсіби бухгалтер сертификаты немесе Dip IFR дипломы (diploma in international financial reporting) немесе CIPA халықаралық кәсіби бухгалтер сертификаты (Certified International Professional Accountant); CISA сертификаты (Certified information systems auditor) немесе CISM (Certified information security manager), немесе ITIL (Information technology infrastructure library); CIPFA (Chartered Institute of Public Finance and Accountancy), CIPFA public auditor (Chartered Institute of Public Finance and Accountancy Public Auditor), басқа ұқсас халықаралық танылған куәлік немесе сертификат;
- қазақ және шет тілдерін білу.

ІАҚ қаржы аудиторы мынадай талаптарға сай болуы тиіс:

- экономика және қаржы, және/немесе бухгалтерлік есеп және/немесе аудит саласындағы жоғары кәсіптік білім;

- аудит және/немесе бухгалтерлік есеп және/немесе қаржы саласындағы жұмыс тәжірибесі - кемінде 3 (үш) жыл;
- ішкі аудиторлар институты (TheInstituteofInternalAuditorsInc) әзірлеген қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарын және ішкі аудиттің халықаралық қаржылық кәсіби стандарттарын білу;
- аудит және/немесе қаржылық есептілік саласында сертификаттың және/немесе біліктіліктің болғаны жөн;
- қазақ және шет тілдерін білу.

ІАҚ қызметкерлерінің лауазымдарына мүдделер қақтығысын болдырмау мақсатында функционалдық міндеттеріне бухгалтерлік есеп жүргізу (сатып алуды жүзеге асыру, жоспарлау) кіретін лауазымдарда осы ұйымда соңғы 3 (үш) жылда жұмыс істеген адамдарды тағайындау ұсынылмайды.

6.3. ІАҚ клиникалық аудиторы мынадай талаптарға сай болуы тиіс:

- жоғары медициналық білім;
- денсаулық сақтау ұйымдарында (оның ішінде медициналық қызметтер көрсету саласында бақылауды жүзеге асыратын мемлекеттік денсаулық сақтау органдарында) және/немесе жоғары медициналық оқу орнында жұмыс тәжірибесі және/немесе республикалық медициналық ұйымдарда клиникалық жұмыс тәжірибесі - кемінде бес жыл;
- ҚР нормативтік құқықтық актілерін білу, оның ішінде денсаулық сақтау саласында;
- ұйымның ерекшелігіне сәйкес келетін маман сертификатының болуы;
- клиникалық мамандық бойынша медицина ғылымдарының кандидаты және/немесе докторы ғылыми дәрежесінің болғаны жақсы;
- екінші жоғары заң және/немесе экономикалық білімнің болғаны жөн;
- медициналық қызметтердің сапасын бақылау саласындағы тәуелсіз сарапшыны және/немесе біліктілікті аккредиттеу туралы куәліктің болғаны жақсы.

7. Ішкі аудит қызметінің құқықтары мен жауапкершілігі

7.1. ІАҚ негізгі міндеттерді іске асыру және өз функцияларын жүзеге асыру үшін белгіленген тәртіппен құқығы бар:

- ішкі аудитке байланысты сұратылатын барлық құжаттамаға және кез келген басқа ақпаратқа, оның ішінде коммерциялық және қызметтік құпияларды құрайтын мәліметтер мен ақпаратқа қол жеткізуге;
- пассивті режимде тұрақты негізде, яғни енгізу және түзету құқығынсыз есептік деректердің ақпараттық базасына (бухгалтерлік есептің компьютерлік бағдарламалары және т. б.) қол жеткізуге;
- Кәсіпорын басшылығы мен Кәсіпорынның Байқау кеңесінің карауына/бекітуіне шығарылатын материалдарды, оның ішінде құжаттардың жобаларын сұратуға және алуға және барлық бұйрықтарды/хаттамаларды

алуға, қажет болған жағдайда кәсіпорынның көрсетілген органдары отырыстарының шешімдерінен/хаттамаларынан үзінді көшірмелер алуға;

- Бақылау кеңесіне ішкі аудиттің рәсімдері мен әдістерін жетілдіруге, кәсіпорынның бақылау жүйесі мен басқару саясатын өзгерту бойынша ұсыныстар енгізуге;

- Кәсіпорын басшылығының келісімімен, егер оған қажеттілік ағымдағы аудиторлық тапсырманы жүргізу барысында анықталса және оның орындалуы ағымдағы тапсырманың нәтижесіне әсер етсе, қосымша аудиторлық тапсырманы (жоспардан тыс) өткізуге бастамашылық жасауға;

- тиісті қамтуды қамтамасыз ету және жұмыстың қайталануын барынша азайту мақсатында кепілдіктер мен консультациялар беру бойынша қызметтер көрсететін басқа ішкі және сыртқы тараптармен ақпарат алмасу және қызметті үйлестіруге;

- қызметкерлерге есепті құжаттаманы ішкі құжаттарға және заңнамаға сәйкес келтіру, қателер мен дәлсіздіктерді қалай түзетуге болатындығы туралы нұсқаулар беруге;

- тексеру және аудит барысында туындайтын мәселелер бойынша жауапты қызметкерлерден түсініктеме алуға;

- қызметкерлерге ұйымды сыртқы аудитке дайындау мәселелері бойынша өкімдер беруге;

- Кәсіпорынның жоспарлы/жоспардан тыс іс-шараларын орындау және тар шеңберде мамандандырылған мәселелер бойынша консультациялар алу мақсатында Кәсіпорынның Бақылау кеңесінің тапсырмасы бойынша жекелеген тапсырмаларды орындау үшін Кәсіпорын қызметкерлерін, сондай-ақ Кәсіпорынның құрылымдық бөлімшелерінің қызметкерлерін қызметтің тексерілетін салаларында құзыретті тәуелсіз сарапшылар ретінде, сондай-ақ өзге де заңды тұлғалардың мамандарын (күнтізбелік жылдың аудит кезеңінің алдындағы кезеңінде қызметін жүзеге асырған немесе аудит объектісінде функцияларды орындаған тұлғаларды қоспағанда) тартуға;

- ІАҚ құзыретіне кіретін мәселелер бойынша кәсіпорынның еншілес/тәуелді ұйымдарына, кәсіпорынның өзге де ұйымдары мен құрылымдық бөлімшелеріне консультациялар жүргізу және жазбаша сұрау салулармен (Кәсіпорын басшысының қолымен) жүгінуге;

- аудиторлық тапсырма сыбайлас жемқорлық тәуекелін бағалауды және сыбайлас жемқорлық тәуекелін басқаруды бағалауды талап ететін жағдайларды қоспағанда, қызмет персоналының аудиторлық тапсырманы немесе тапсырманың бір бөлігін орындау үшін жеткілікті білімі мен дағдылары болмаған жағдайда, белгіленген тәртіппен тәуелсіз консультанттарды тарту немесе аудиторлық тапсырмаларды орындау үшін косорсингті пайдалануға;

- мүдделі тараптармен келісім бойынша қызмет жұмыскерлерін және басқа компаниялардың АТ-мамандарын АТ-аудит жүргізуге тартуға;

- ІАҚ қызметкерлерін оқытуға, қайта даярлауға, біліктілігін арттыруға бағытталған бағдарламаларға және ішкі аудиторларды сертификаттау бағдарламаларына қатысуға;

- Қазақстан Республикасының заңнамасына, Кәсіпорын Жарғысына, осы Ережеге, Кәсіпорынның ішкі құжаттары мен стандарттарына қайшы келмейтін өзге де құқықтар мен өкілеттіктерді жүзеге асыруға.

7.2. ІАҚ және оның басшысының жауапкершілігі:

- ІАҚ қызметкерлері белгіленген тәртіппен лауазымдық нұсқаулықтарға, еңбек шарттарына және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өздеріне жүктелген функциялардың сапасы мен уақтылы орындалуына, сондай-ақ ІАҚ қызметін регламенттейтін стандарттар, әдеп кодексі және ішкі құжаттар талаптарының сақталуына дербес жауапты болады;

- ІАҚ қызметкерлері ішкі аудитордың тәуелсіздігін және/немесе объективтілігін бұзудың болуы немесе ықтимал мүмкіндігіне байланысты, оның ішінде мүдделер қақтығысы немесе ішкі аудитордың өкілеттіктерін шектеу түрінде көрінетін кез келген жағдайлар туралы ІАҚ басшысын уақтылы хабардар етуге міндетті;

- ІАҚ басшысы белгіленген тәртіппен осы Ережеге, Қазақстан Республикасының заңнамасына, Еңбек шартына, лауазымдық нұсқаулықтарға және Кәсіпорынның өзге де ішкі құжаттарына сәйкес ІАҚ-ға жүктелген функциялар мен міндеттердің сапасы мен уақтылы орындалуына дербес жауапты болады.

7.3 Міндетті түрде ІАҚ басшысының міндеттері мен жауапкершілігіне мыналар кіреді:

- ІАҚ тиімді басқару және стандарттарда белгіленген тиімділік пен пайдалылық критерийлеріне сәйкес кәсіпорын үшін оның пайдалылығын қамтамасыз ету;

- орта мерзімді кезеңге арналған ІАҚ Стратегиялық жоспарын әзірлеу;

- ІАҚ тәуекелге бағдарланған жылдық аудиторлық жоспарын уақтылы жасауды қамтамасыз ету, оның орындалуын бақылау және уақтылы түзету;

- ІАҚ есептерінің ішкі аудитті ұйымдастыру жөніндегі ішкі құжаттардың және стандарттардың талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету;

- аудиторлық тапсырманың нәтижелерін олардың сапалы қаралуын қамтамасыз ете алатын тұлғалардың назарына жеткізу;

- ІАҚ қызметінің барлық түрлерін қамтитын және ІАҚ ішкі және сыртқы бағалауды жүргізуді көздейтін ішкі аудиттің кепілдігі мен сапасын арттыру бағдарламасын әзірлеу және іске асыру;

- ІАҚ қызметін жоспарлау және жүзеге асыру барысында оның жекелеген қызметкерлерінің ІАҚ тарапынан ықтимал және бар мүдделер қақтығысын және аудит объектісіне біржақты көзқарасты болдырмауға бағытталған ұйымдастыру іс-шараларын жүзеге асыру;

- ІАҚ қызметі туралы есепті белгіленген мерзімде Бақылау кеңесіне ұсыну;

- жылдық жоспар шеңберінде ІАҚ мәселелерін жоспарлау және Кәсіпорын басшылығы мен Бақылау кеңесінің қарауына уақтылы енгізу.

8.1. Ішкі аудит қызметі басшысының өкілеттіктері

ІАҚ басшысы белгіленген тәртіппен:

- ІАҚ қызметіне басшылықты жүзеге асырады, оның жұмысын ұйымдастырады, қызмет жұмыскерлерінің өздеріне жүктелген міндеттерді ойдағыдай орындауы үшін қажетті жағдайлар жасайды;
- қызметтің іс-әрекетін жоспарлау және жұмысын ұйымдастыру, ҚР ДСМ ішкі аудит департаментімен келісім бойынша қызметтің тиісті жылға арналған жұмыс жоспарын жасауды қамтамасыз ету және оның орындалуын бақылау;
- кәсіпорындағы ІАҚ қызметінің тиімділігін арттыру және дамыту бағыттары бойынша кәсіпорынның Бақылау кеңесінің қарауына ұсыныстар енгізеді;
- ІАҚ құзыретіне кіретін мәселелер бойынша кәсіпорын Бақылау кеңесінің Ішкі аудит комитетінің отырысын шақыруға бастамашылық жасау;
- ІАҚ құзыретіне кіретін мәселелер бойынша кәсіпорын бөлімшелерінде ІАҚ ұсынады және олармен келіссөздер жүргізудің бастамашысы болуға құқылы;
- ІАҚ құзыретіне кіретін мәселелер бойынша кәсіпорынның ішкі құжаттарының, бұйрықтардың және басқа да құжаттардың жобаларын қарайды және бұрыштама қояды;
- ІАҚ құзыретіне кіретін мәселелер бойынша кәсіпорын бөлімшелерінің атына басқа заңды және жеке тұлғалардан жіберілетін хат-хабарларды қарайды және қол қояды;
- ҚР ДСМ Ішкі аудит департаментімен келісілген және Бақылау кеңесі немесе Бақылау кеңесінің төрағасы бекіткен ІАҚ жылдық аудиторлық жоспарын жасауды қамтамасыз етеді және оның орындалуын бақылайды;
- ҚР ДСМ Ішкі аудит департаментімен алдын ала келісілген ІАҚ жылдық аудиторлық жоспарын өзгерту жөнінде кәсіпорынның Бақылау кеңесінің қарауына ұсыныстар енгізеді;
- Кәсіпорынның ішкі құжаттарын ішкі аудит бойынша әдістемелік ұсынымдарды және ІАҚ қызметіне қатысты басқа да құжаттарды әзірлеуді қамтамасыз етеді;
- ҚР ДСМ Ішкі аудит департаментіне аудит/бақылау қорытындылары туралы тоқсан сайынғы есептерді және есепті кезеңнен кейінгі 20-шы күні аудит/бақылау қорытындылары бойынша анықталған бұзушылықтарды жою мониторингі мен бақылау қорытындылары бойынша жартыжылдық есептерді жасауды және ұсынуды қамтамасыз ету, сондай-ақ кәсіпорынның Бақылау кеңесіне белгіленген мерзімде ІАҚ қызметі туралы есептерді ұсынуын қамтамасыз етеді;
- Кәсіпорынның Бақылау кеңесін бекітуге, ІАҚ қызметкерлерін қабылдау,

ауыстыру және жұмыстан шығару, ІАҚ штат саны мен еңбекақы төлеу қоры бойынша, сондай-ақ олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату, ІАҚ жұмысының тәртібі, қызметкерлерге еңбекақы төлеу мен сыйақы беру мөлшері мен шарттары, ІАҚ қызметкерлеріне тәртіптік жаза қолдану, ІАҚ ұйымдастырушылық-техникалық қамтамасыз ету туралы ұсыныстар енгізеді;

- ІАҚ қызметкерлерінің кәсіби даярлық деңгейін арттыру және жұмыс тәжірибесімен алмасу бойынша шаралар қабылдайды;
- ІАҚ қызметінде құжаттармен тиісті жұмыс режимінің сақталуын қамтамасыз етеді;
- мақсатына жету үшін ІАҚ міндеттері мен функцияларының өзектілігін мерзімді бағалауды қамтамасыз етеді;
- ІАҚ құзыретіне кіретін барлық мәселелер бойынша шешімдер қабылдайды.

8.2. Қызмет басшысы қызмет бұрын қараған мәселелер бойынша барлық алқалы органдарға қызмет іс-әрекетінің мәселелері қаралатын Бақылау кеңесінің отырыстарына қатысуға, Бақылау кеңесі отырысының күн тәртібіне енгізу үшін сұрақтар ұсынуға, ҚР ДСМ Ішкі аудит департаментінде алдын ала қараудан өткен қызмет жұмыскерлерінің құрамына енгізу үшін Бақылау кеңесінің қарауына кандидатуралар енгізуге құқылы.

9. Ішкі аудит қызметінің құзыреттілігі

9.1. ІАҚ қызметкері білуі керек:

- Қазақстан Республикасының заңнамалық, өзге де нормативтік құқықтық актілерін;
- ұйымның өндірістік және шаруашылық қызметіне қатысты әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдарын;
- экономиканың нарықтық әдістері, экономиканың даму заңдылықтары мен ерекшеліктерін;
- халықаралық есептілік стандарттары, салықтық есептілік пен бухгалтерлік есептің қолданбалы бағдарламаларын;
- қаржы, салық және шаруашылық заңнамасын;
- бухгалтерлік есепті жүргізу және есептілікті жасау тәртібін;
- ұйымның шаруашылық-қаржылық қызметін талдау әдістерін;
- тексерулер мен құжаттамалық тексерулер жүргізу ережесін;
- ақша айналымы, несие, баға белгілеу тәртібін;
- заңды және жеке тұлғаларға салық салу мәселелерін;
- бизнесті ұйымдастыру және жүргізу ережелерін;
- іскерлік қарым-қатынас этикасын;
- экономика, өндірісті, еңбек пен басқаруды ұйымдастыру;
- қаржылық операцияларды ресімдеу және құжат айналымын ұйымдастыру тәртібін;
- есепке алу мен есептіліктің қолданыстағы нысандарын;
- еңбек заңнамасы, ішкі еңбек тәртібі ережелерін, өндірістік санитария;

- өрт қауіпсіздігі талаптарын;
- және т.б.

10. ІАҚ қызметкерлеріне еңбекақы төлеу

10.1. ІАҚ қызметкерлеріне еңбекақы төлеу және сыйақы беру шарттары мен мөлшерін, сондай-ақ оларға әлеуметтік қолдау, кепілдіктер мен өтемақы төлемдерін ұсынуды кәсіпорынның Бақылау кеңесі айқындайды.

10.2. ІАҚ қызметкерлеріне еңбекақы төлеу жүйесін Кәсіпорынның бекітілген мақсаттарға қол жеткізуін мониторингтеу нәтижелері бойынша кәсіпорынның Бақылау кеңесі қайта қарауы мүмкін.

10.3. ІАҚ қызметкерлерінің еңбегіне ақы төлеу осы Ережеде көзделген негізгі талаптар ескеріле отырып, олармен жасалған еңбек шарттарына сәйкес жүргізіледі.

10.4. ІАҚ басшысы мен қызметкерлерінің еңбекақы мөлшерін кәсіпорынның Бақылау кеңесі айқындайды және бөлімше басшылары мен кәсіпорынның білікті қызметкерлерінің еңбекақысының орташа мөлшерінен төмен болмауы тиіс.

10.5. ІАҚ қызметкерлерінің өндіріс тиімділігі мен жұмыс сапасын арттыруға материалдық мүдделілігі мақсатында бір жылдағы жұмыс қорытындылары бойынша сыйақы төленуі мүмкін.

10.6. Бір жылдағы жұмыс қорытындылары бойынша сыйақы мөлшерін ІАҚ әрбір қызметкерінің қызметін бағалауға жеке көзқарас негізінде Бақылау кеңесі айқындайды және ІАҚ жылдық аудиторлық жоспарын орындаудың сапалық және сандық көрсеткіштеріне байланысты болады.

10.7. Қазақстан Республикасында мемлекеттік мерекені және кәсіптік мерекені мерекелеу құрметіне еңбекақы төлеу қорының (бұдан әрі - ЕТҚ) қаражатын үнемдеу есебінен ІАҚ қызметкерлеріне тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген ең төменгі жалақының 10 мөлшерінен аспайтын мөлшерде сыйлықақы беруге жол беріледі.

10.8. Тиісті сыйлықақы кәсіпорын директорының немесе оның міндетін атқарушы тұлғаның бұйрығы негізінде жүзеге асырылады.

10.9. Осы Ережеде көзделген ІАҚ қызметкерлеріне сыйақы беру сынақ мерзімі кезеңінде және қызметкерде алынбаған тәртіптік жаза болған кезде жүргізілмейді.

10.10. Сынақ мерзімінен өткен не онсыз жұмысқа қабылданған ІАҚ қызметкерлеріне жыл сайынғы ақылы еңбек демалысы берілген кезде күнтізбелік жыл ішінде бір рет екі лауазымдық айлықақы мөлшерінде сауықтыруға арналған жәрдемақы төленеді.

10.11. ІАҚ қызметкерлеріне жыл сайынғы ақылы еңбек демалысы Бақылау кеңесі төрағасының оң қарары болған жағдайда, Бақылау кеңесі төрағасының атына өтініш негізінде Кәсіпорын директорының бұйрығына сәйкес беріледі.

10.12. Қызметкерге мынадай жағдайларда растайтын құжаттардың (туу (асырап алу) туралы куәлік, неке туралы куәлік, қайтыс болу туралы куәлік) көшірмелері негізінде 30 (отыз) айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде (еңбекақы төлеу қоры үнемделген жағдайда) материалдық көмек көрсетіледі:

10.13. баланың тууы (асырап алуы);

10.14. қызметкердің некеге тұруына;

10.15. ІАҚ қызметкері жұбайының (зайыбының) немесе оның жақын туыстарының (ата-аналарының, балаларының, асырап алушыларының, асырап алынғандарының, ата-анасы бір және ата-анасы бір емес бауырларының) қайтыс болуына байланысты.

10.16. ІАҚ қызметкеріне қосымша төлемдер жүзеге асырылады, Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасында көзделген мөлшерде кепілдіктер мен өтемақы төлемдері, сондай-ақ Кәсіпорын қаражаты есебінен ерікті медициналық сақтандыру беріледі (кәсіпорынға тиісті әлеуметтік пакет болған жағдайда). Ерікті медициналық сақтандыру сынақ мерзіміндегі аудиторларға қолданылмайды.

10.17. Сыйақылардың, қосымша ақылардың, үстемеақылардың, сыйлықақылардың және материалдық көтермелеудің басқа да нысандарын қоса алғанда, осы Ережеде көзделмеген ІАҚ қызметкерлеріне ақшалай немесе заттай нысандағы төлемдерге тыйым салынады.

11. Бақылау кеңесіне ақпарат беру

11.1. ІАҚ кәсіпорынның Бақылау кеңесіне ІАҚ қызметі туралы тоқсан сайынғы есепті ұсынады.

11.2. Аудиторлық тапсырмалардың нәтижелері бойынша ІАҚ жасаған және кәсіпорын қызметкерлерінің заңсыз әрекеттері (әрекетсіздігі) жағдайларын көрсететін есептердің түйіндемелері олар жүргізілгеннен кейін бірден кәсіпорынның Бақылау кеңесіне ұсынылуы тиіс.

11.3. ІАҚ басшысы кәсіпорынның Бақылау кеңесіне ұсынылатын ақпаратты оның толықтығы мен дәлдігі тұрғысынан талдауды қамтамасыз етуі тиіс.

11.4. ІАҚ қызметі туралы есептер мыналарды қамтуы тиіс:

- берілген ұсынымдарды көрсете отырып, тиісті жылға арналған ІАҚ жұмыс жоспарына сәйкес жүргізілген аудиторлық тапсырмалардың нәтижелері бойынша қысқаша қорытындылар (қажет болған жағдайда тиісті материалдарды қоса бере отырып);

- есепті кезеңде ІАҚ өткізген басқа да іс-шаралар мен жұмыстар туралы ақпарат (жоспардан тыс аудиторлық тапсырмалардың нәтижелері және сыртқы аудиторлардың ұсынымдарының, өз ұсынымдарының мониторингі, тренингтерге қатысу туралы ақпарат және т. б.);

- қойылған мақсаттарға және аудитті қамту саласына қатысты аудиторлық қызметтің нәтижелері бойынша есепті кезеңдегі аудиторлық қызметтің нәтижелерін жинақтайтын қорытынды.

11.5. Бақылау кеңесі ІАҚ қызметі туралы есептерді қарайды және олар бойынша белгіленген тәртіппен шешімдер қабылдайды.

12. ІАҚ Кәсіпорын басшылығымен өзара іс-қимыл

12.1. ІАҚ-тың Кәсіпорын басшылығымен қарым-қатынасы тәуелсіздік қағидатына негізделуі керек, өйткені ІАҚ-ның ұйымдастырушылық және функционалдық тәуелсіздік деңгейі ІАҚ қызметкерлерінің объективтілігіне тікелей әсер етеді.

12.2. ІАҚ өз қызметінің нәтижелері бойынша кәсіпорын басшылығына Кәсіпорынның әртүрлі деңгейдегі басшылары қабылдаған басқару шешімдерінің орындалу сапасын бағалауды ұсынады.

12.3. Кәсіпорын басшылығымен өзара іс-қимыл шеңберінде:

- ақпараттандыру мақсатында кәсіпорынның Бақылау Кеңесі бекіткен кәсіпорын басшылығына тиісті жылға арналған жұмыс жоспарын ұсынады;
- кәсіпорын басшылығына аудиторлық тапсырманың нәтижелері бойынша жасалған тиісті аудиторлық есептердің көшірмелерін ұсынады.

12.4. Кәсіпорын басшылығы белгіленген тәртіппен:

- Кәсіпорында тиімді бақылау ортасын құруға ықпал ету керек;
- ІАҚ әкімшілік және ұйымдастырушылық-техникалық қамтамасыз етуді жүзеге асыру қажет.

12.5. Кәсіпорын басшылығының ІАҚ қызметіне араласуына жол берілмейді.

13. ІАҚ жауапкершілігі

13.1. ІАҚ өзіне жүктелген функциялар мен міндеттердің уақтылы және сапалы орындалуына жауап береді.

13.2. ІАҚ басшысы мен қызметкерлері белгіленген тәртіппен осы Ережеге, Қазақстан Республикасының заңнамасына, еңбек шарттарына және лауазымдық нұсқаулықтарға сәйкес ІАҚ-ға жүктелген функциялар мен міндеттердің сапасы мен уақтылы орындалуына дербес жауапты болады.

13.3. Кәсіпорынның Бақылау кеңесінің шешімі бойынша еңбек тәртібін бұзғаны, жүктелген Еңбек міндеттерін орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін ІАҚ басшысы мен қызметкерлеріне белгіленген тәртіппен тәртіптік жазалар қолданылады.

13.4. ІАҚ басшысы мен қызметкерлерінің материалдық жауапкершілігі және олар келтірген зиянды өтеу тәртібі (бар болса) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес айқындалады.

14. Қорытынды ережелер

14.1. Осы Ережеге өзгерістер мен толықтырулар белгіленген тәртіппен Кәсіпорынның Бақылау кеңесінің шешімімен енгізілуі мүмкін.